

นวัตกรรมการศึกษา

ชื่อผลงานนวัตกรรม	ผลการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้ NKWS MODEL	
ผู้จัดทำ	นายชัยยา บัวหอม	
สถานที่ปฏิบัติงาน	โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา	
ปี พ.ศ.	๒๕๖๓	
ประเภทนวัตกรรม	☒ ด้านบริหารจัดการ	☐ ด้านหลักสูตร
	☐ ด้านจัดการเรียนรู้	☐ ด้านสื่อและเทคโนโลยี
	☐ ด้านวัดและประเมินผล	

ที่มาและความสำคัญ

“...การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อนเพราะถ้าบุคคลซึ่งเป็นองค์ประกอบของส่วนรวมไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยากยิ่ง การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ การศึกษา การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดี ใฝ่เจริญ ละเอียดถี่ถ้วน ก้าวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการและมีความดีไว้เกื้อหนุน การประพฤติปฏิบัติทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรและอำนวยผลประโยชน์ที่พึงประสงค์...” พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2540 (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551, หน้า 115) จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการศึกษาที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญยิ่งขึ้นนั้นต้องพัฒนาบุคคลก่อน โดยจะต้องพัฒนาให้บุคคลได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา ร่วมกับการพัฒนาด้านจิตใจให้เป็นผู้ใฝ่ดี เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพทำให้พัฒนาประเทศได้สะดวกได้ผลแน่นอนรวดเร็ว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2560 – 2564 เป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักการสำคัญ คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้

ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า ก)

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี ทำให้สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมที่ทำให้เกิดการมุ่งแสวงหาวัตถุเพื่อประโยชน์ของตนเองทำให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการขาดระเบียบวินัย การโกหก การประพฤติมิชอบในทางทุจริต การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ชี้ให้เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจัดเป็นหนึ่งในเครื่องมือ ที่ช่วยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และเปรียบเสมือนเป็นกฎเกณฑ์ป้องกันไม่ให้อั้วสังคมเกิดความวุ่นวาย ซึ่งบุคคลที่พึงมีคุณธรรม จริยธรรมนั้น จะต้องได้รับการอบรม และปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งจากครอบครัวและสถานศึกษามาตั้งแต่เยาว์วัย ทว่าในยุคที่ต้องการการแข่งขันตลอดเวลา ทำให้คนในสังคมต้องเร่งรีบ ขาดการดูแลเอาใจใส่กัน โดยเฉพาะครอบครัวบิดามารดาไม่มีเวลาเลี้ยงดู และปลูกฝังสิ่งที่ถูกที่ควรกับบุตรหลาน แต่จะฝากความหวังในการอบรมสั่งสอนไว้กับสถานศึกษา โดยเชื่อมั่นว่าครูอาจารย์ รวมทั้งระบบการศึกษาจะสามารถอบรมขัดเกลาและผลิตเยาวชนให้กลายเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก โดยเน้นความสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ (นิรันดร์ เหลือลลภัย, 2552, หน้า 1)

การศึกษาในปัจจุบันยังขาดมิติทางด้านคุณธรรมอยู่มากซึ่งถ้าหากสังคมเน้นแต่คนเก่งก็จะได้คนเก่ง แต่หากคนเก่งเหล่านั้นขาดคุณธรรม จริยธรรม เขาก็กลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัว คิดถึงตัวเองกว่าส่วนรวม ขาดจิตสาธารณะ เพราะโดยปกติแล้วคนที่เห็นแก่ตัวจะไม่อยากให้คนอื่นเก่งกว่าตนเอง ถ้าหากสอนโดยเน้นให้เด็กเป็นคนเก่ง โดยไม่คำนึงถึง เรื่องคุณธรรมก็จะเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมที่เห็นอยู่เช่นทุกวันนี้ แต่ในทางตรงกันข้ามการศึกษาจะต้องช่วยให้มนุษย์เป็นคนดีเหนือสิ่งอื่นใด ให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การศึกษาไม่ใช่แค่สอนผู้เรียนให้มีความสามารถในการทำมาหาเลี้ยงชีพเท่านั้นแต่ควรให้ผู้เรียนสามารถมีชีวิตที่สมบูรณ์ คนดีเท่านั้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น สังคม ประเทศชาติและโลกของเรา คนดีจะเป็นคนเก่งได้โดยอัตโนมัติ เพราะเขามีความขยัน มีความตั้งใจเรียน ปราศจากอบายมุข คนดีจึงไม่เสียเวลาชีวิตไปโดยเปล่าประโยชน์ (องอาจ ชุมสาย ณ อยุธยา, 2550, หน้า 1)

การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างคุณธรรมตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1 - 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งด่วน เรื่อง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้

เพื่อสร้างความตระหนัก สำคัญในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ ของสถาบัน ครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ที่เรียกว่า “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการศึกษาที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการให้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม โดยคุณธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ปลูกฝังในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551, หน้า 3 - 4)

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เกิดขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2555 เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และพระราชทานหลัก 3 ประการในเรื่องครูและนักเรียนว่า “ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู” ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งขันกับตัวเอง และให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี ที่ทรงพระราชทานให้กับคณะองคมนตรีถูกนำมาถ่ายทอดบอกกล่าวโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรีและประธานกรรมการมูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนอย่างยั่งยืน สนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กรวมถึงสนับสนุนการเสริมสร้างเกียรติยศศักดิ์ศรี และอุดมการณ์ของครู เพื่อให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เพื่อมุ่งพัฒนาให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชิมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรักดีชอบชั่วดีรวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่ายเป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่งเปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลงและส่งเสริมให้เกิด

พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า ก - 1)

ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้ร่วมมือกับมูลนิธิยุวสถิรคุณ ในการประชุมอบรมพัฒนาศึกษานิเทศก์ให้ทราบแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม นอกจากนี้ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้นซึ่งในเอกสารจะอธิบายความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูและด้านนักเรียน ในแต่ละด้านประกอบด้วย ประเด็นการพิจารณาเกณฑ์การพิจารณาและเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 1)

จากความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร เป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ได้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 ที่ได้ทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและจัดทำโครงการต่างๆ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายและมาตรการอย่างชัดเจนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่สมบูรณ์ได้ ข้าพเจ้านายชัยยา บัวหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร จึงต้องการส่งเสริม เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนคุณธรรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงได้มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้ NKWS MODEL ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนา เสริมสร้าง plugged คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตของนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

จุดประสงค์ของผลงานนวัตกรรม

1. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้ NKWS MODEL
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
4. เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

1. ด้านปริมาณ

1.1 นักเรียนร้อยละ 90 ได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 100 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ร้อยละ 100 ส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

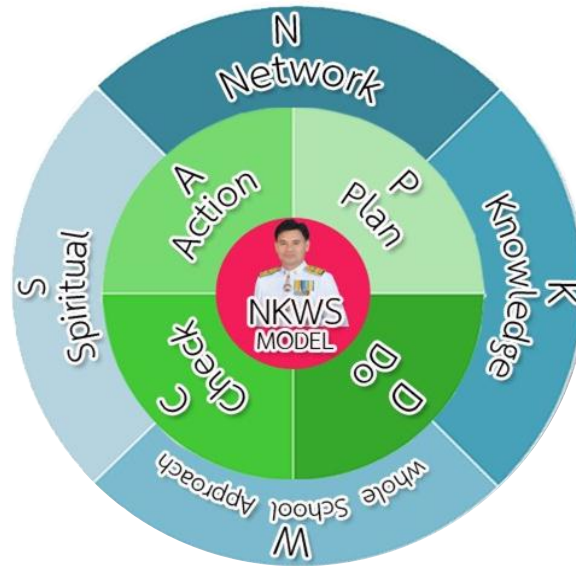
ขั้นตอนการดำเนินงาน

ข้าพเจ้าในฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมในสถานศึกษา โดยบริหารจัดการให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก รวมทั้งดูแล กำกับติดตามประเมินผล สนับสนุนให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน จึงได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ทฤษฎีระบบ (System Theory) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำของผู้บริหาร รวมทั้ง บริบท ค่านิยมของโรงเรียน นำไปสู่การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา จึงได้เกิดนวัตกรรม NKWS Model ขึ้นมาซึ่งเป็นนวัตกรรมพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพเกิดผลต่อครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังนี้

NKWS MODEL

นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

N	:	Network	เครือข่าย
K	:	Knowledge	องค์ความรู้
W	:	whole School Approach	การมีส่วนร่วม
S	:	Spiritual	สร้างศรัทธา

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบนวัตกรรม NKWS MODEL

การขับเคลื่อนนวัตกรรม NKWS MODEL อธิบายได้ดังนี้

1. N = Network หมายถึง การมีเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่นๆ การประชาสัมพันธ์ เพื่อร่วมกันสร้างโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุสู่เป้าหมายทางการศึกษาร่วมกัน
2. K = Knowledge หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจายกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด
3. W = whole School Approach หมายถึง การพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของโรงเรียน (ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างแยบยล เพื่อยกระดับ คุณภาพการเรียนรู้ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียน)
4. S = Spiritual หมายถึง การสร้างความเชื่อมั่น เชื่อมือ เชื่อถือ เชื่อใจ ให้กับผู้ได้บังคับบัญชา ในการดำเนินงาน โดยยึดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

ดำเนินการตามกิจกรรมที่ออกแบบกำหนดไว้ทุกขั้นตอนและมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรม NKWS MODEL และวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ในการขับเคลื่อน สถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (P : PLAN) เป็นการศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (ใช้ NKWS MODEL ในการวางแผน) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อกำหนด อัตลักษณ์และหาแนวทางในการพัฒนา

1.1 ประชุมวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละฝ่าย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.2 ร่วมกันสำรวจสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนในโรงเรียน : คุณธรรม สพฐ. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากรายงานการประเมินตนเองของ สถานศึกษา (SAR)

1.3 ร่วมกันกำหนดอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนตามประเด็นปัญหาที่ค้นพบ และกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการและกิจกรรมการ พัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.4 ร่วมกันศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน

1.5 ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

1.6 รับทราบแนวทางและวิธีการพัฒนาร่วมกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับ

คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เช่น 1) โครงการคุณธรรม 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โดยการสอดแทรกคุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 3) กิจกรรมอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์

2. ร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนตามกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

2.1 การศึกษาดูงาน จัดขึ้นเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับประสบการณ์จากการศึกษาดูงาน ที่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดขึ้นเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

2.3 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศให้การแนะนำให้กับผู้รับการนิเทศ เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันและกัน ผู้นิเทศคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รับการนิเทศคือ ครู

3. การวางแผนการปฏิบัติการ

กำหนดแผนปฏิบัติการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนามาสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานต่อไป

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (D : Do) ผู้บริหารสร้างความรู้ความเข้าใจ กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการนำนวัตกรรม NKWS MODEL มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจุกกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (K : Knowledge) อีกทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงระบบ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของโรงเรียน (ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างแยกย่อย เพื่อยกระดับ คุณภาพการเรียนรู้ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียน) (W : whole School Approach) ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความ เชื่อมั่น เชื่อมือ เชื่อถือ เชื่อใจ ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ในการดำเนินงาน โดยยึดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (S : Spiritual) และ สร้างเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่นๆ การประชาสัมพันธ์ เพื่อร่วมกันสร้างพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้บรรลุสู่เป้าหมายร่วมกัน (N : Network) ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรม NKWS MODEL มาใช้ในการดำเนินงาน ระบุขั้นตอนการดำเนินงานแบบ PDCA อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับรูปแบบของนวัตกรรมที่กำหนดไว้ (ใช้ NKWS MODEL ในการปฏิบัติตามแผน) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร

1.1 จัดประชุมทบทวนแผนการทำงาน ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินการและ

ตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนตลอดจนการเลือกรูปแบบของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา

1.2 การศึกษาดูงาน โดยไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็น แนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

1.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

1.4 การนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศโดยกำหนดให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้นิเทศและกำกับติดตามการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และร่วมศึกษา แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยการสอนสอดแทรกคุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 3) กิจกรรมอบรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์

3. รวบรวมข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบไว้นำเสนอผลการปฏิบัติงานทั้งด้านปัญหา และความต้องการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม รวมถึงจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค ปัญหา ข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุง

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบ (Check) เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติ กิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน และการนิเทศภายใน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินผลและการ เก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือต่อไปนี้ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ บันทึกการประชุม การจดบันทึก และการบันทึกภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แนวทางในการทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมใน โรงเรียน (ใช้ NKWS MODEL ในการตรวจสอบ)

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไข (Act) เป็นการสะท้อนผลจากการนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินงานตามสภาพ จริงว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง (ใช้ NKWS MODEL ในการปรับปรุงแก้ไข)

1. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นสังเกตมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้

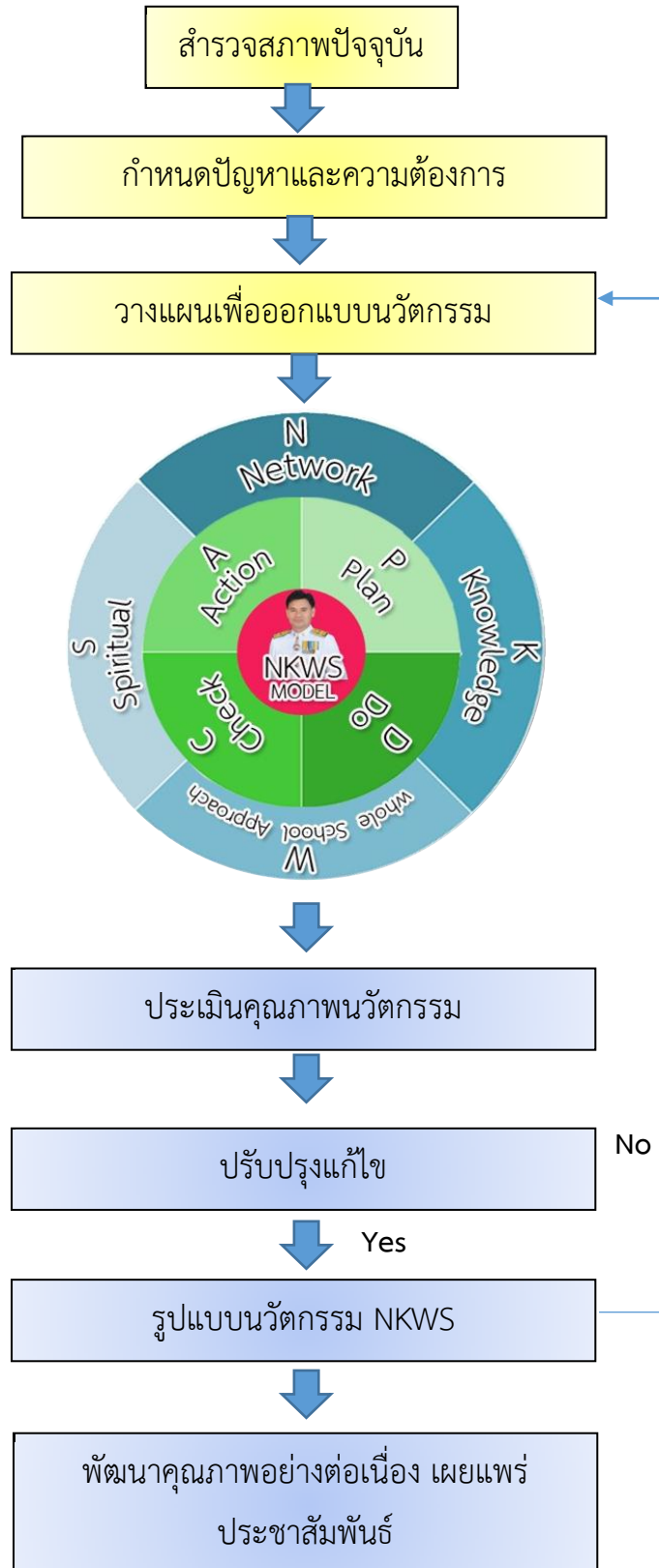
2. ร่วมกันหาข้อสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปรับปรุงจุดด้อย และส่งเสริมจุดเด่นเพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

3. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพ ตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง

NKWS MODEL

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา
สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพจ.

ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมไปใช้

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้ NKWS MODEL
2. การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า โครงการคุณธรรม กิจกรรมสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีจิตสาธารณะ
3. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
4. ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). ปฏิรูปการศึกษา กับ 8 คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง. จาก

<http://learners.in.th/blog/manu-nok/57406>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2560). โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาตรฐานและตัวชี้วัด. กรุงเทพฯ : สำนักฯ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

อรรถ ชูมสาย ณ อยุธยา. (2550). คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

ภาพกิจกรรม

ชื่อผลงานนวัตกรรม ผลการบริหาร
 จัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียน
 คุณธรรม สพฐ. โดยใช้ NKWS MODEL
 ผู้จัดทำ นายชัยยา บัวหอม
 สถานที่ปฏิบัติงาน โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ศรีสะเกษ ยโสธร
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๓
 ประเภทนวัตกรรม ด้านบริหารจัดการ

รูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา
 สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

